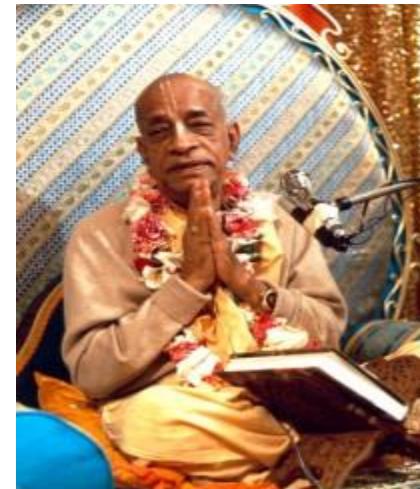

ఓం అజ్ఞానలిమమరాంధస్య జ్ఞానాంజనశలాకయా !
చక్షురున్నిలితం యేన తస్మై శ్రీ గురవే నమహ !!

శ్రీ రూప ప్రణతి
శ్రీ చైతన్య మనోభీష్టం స్థాపితం యేన భూతలే !
స్వయం రూపహ కదా మహ్యం దదాతి స్వపదాంతికమ్ !!

శ్రీల ప్రభూపాద ప్రణతి

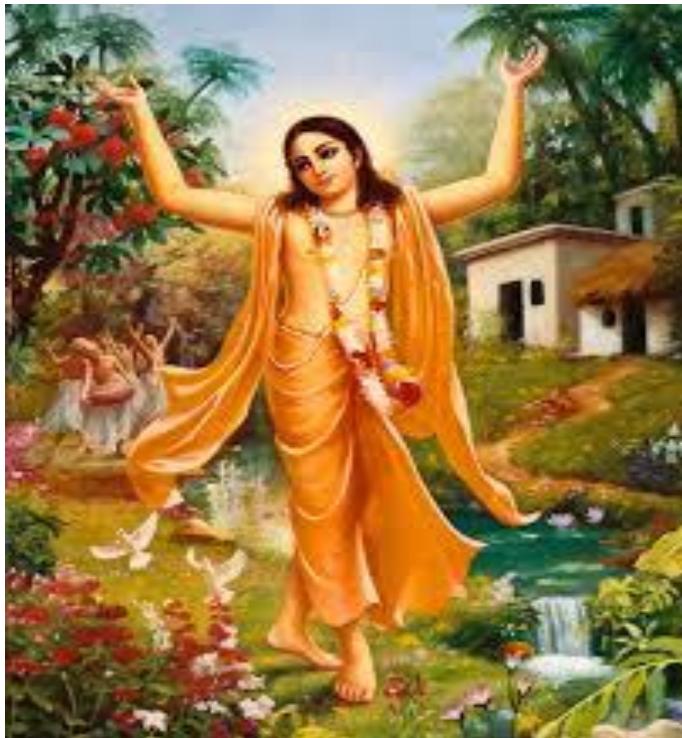
నమ ఓం విష్ణు-పాదాయ కృష్ణ-ప్రేష్టాయ భూతలే !

శ్రీమతే భక్తివేదాంత-స్వామిన్ ఇతి నామినే !!

నమస్తే సారస్వతే దేవే గోర-వాణి-ప్రచారిణే !

నిర్వశేష-శూన్యవాది-పాశ్చత్య-దేశ-తారిణే!!

పంచతత్వ మంత్రము
జయ శ్రీ కృష్ణ చైతన్యప్రభు నిత్యానంద !
శ్రీ లద్వైత గదాదర శ్రీ వాసాది గోర భక్త బృంద !!

మహామంత్రము
హరే కృష్ణ హరే కృష్ణ
కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే !
హరే రామ హరే రామ
రామ రామ హరే హరే !!

భగవద్గీత యదాతథము

ద్వాతీయాధ్యయము

గీతానారము

2.1

సంజయ ఉవాచ

తం తథా కృపయావిష్ణుమహ్మపూర్ణాకులేక్షణమ్ ।
విషీదన్తమిదం వాక్యమువాచ మధుసూదనః ॥

అనువాదము

సంజయుడు పరీక్షను: చింతాక్రాంతుడై అప్రువులతో నిండిన నేత్రములు గలవాడు, జాలితో నిండినవాడును అగు అర్ఘునుని గాంచిన మధుసూదనుడైన శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధముగా పరీక్షను.

2.2

శ్రీభగవానువాచ

కుతస్తావ కశ్మైలమిదం విషమే సముపస్తితమ్ ।
అనార్యజుష్టమస్వద్యమకీర్తికరమర్థున ॥

అనువాదము

శ్రీకృష్ణభగవానుడిట్ల పలికెను: ఓ ప్రియమైన అర్థునా! ఈ క్లిష్టసమయమునందు ఇట్టి కల్పము నీకు ఎచటి నుండి దాపురించినది? జీవితపు విలువల నెరిగిన మానవునకు ఇది అర్థము కానట్టిది. ఇది ఉన్నత లోకములకు దారి తీయదు సరికదా అపకీర్తిని కలిగించును.

2.3

కైబ్యం మా స్నిగమః పార్శ్వ నైతత్త్వయుయిపపద్యతే ।
క్షుద్రం హర్షదయదౌర్ఘల్యం త్వక్త్వతిష్ఠ పరస్తప ॥

అనువాదము

ఓ పార్శ్వా! పతనకారకమైన ఈ నపుంసకత్వమునకు లొంగకుము. ఇది నీకు తగదు.
ఓ పరంతపా! ఇట్టి తుచ్ఛమైన హర్షదయ దౌర్ఘల్యమును విడిచి వెంటనే లెమ్మి.

2.4

అర్థన ఉవాచ

కథం భీష్మమహం సంఖేయ ద్రోణం చ మధుసూదన |

ఇషుభి: ప్రతియోతాన్యమి పూజ్యావరిసూదన ||

అనువాదము

అర్థనుడు పలికెను: ఓ శత్రువుసంహారకా! ఓ మధుసూదనా! పూజనీయులైన భీష్మ
ద్రోణులవంటివారిని నేనెట్లు బాణములతో యుద్ధము నందు ఎదుర్కొనగలను?

2.5

గురునహత్వా హి మహానుభావాన్ శ్రేయో భోక్తుం బైక్షమహీహ లోకే ।
హత్వార్థకామాంస్మ గురునిప్రేవ భుజ్ఞీయ భోగాన్ రుధిరప్రదిగ్ధాన్ ॥

అనువాదము

గురువులైన మహాత్ముల జీవితములను పణముగా పెట్టి జీవించుట కంటెను ఈ లోకమున బిక్షమెత్తి జీవించుట ఉత్తమమైనది. ప్రాపంచిక లాభమును కోరుచున్నపుటికిని వారందరును పెద్దలే. వారిని వధించినచో మేము అనుభవించు సమస్తమును రక్తపంకిలమగును.

2.6

న చైతద్విద్గా: కతరన్నో గరీయో యద్ వా జయేమ యది వా నో జయేయు: ।
యానేవ హత్వాన జిజీవిషామస్తే వస్తితా: ప్రముఖే ధార్తరాష్టో: ॥

అనువాదము

మేము వారిని జయించుటయో, వారు మమ్మలను జయించుటయో, ఏది హితకరమైనదో తెలియకున్నాము. ధృతరాష్ట్ర పుత్రులను చంపి మేము జీవింప వాంచింపము. అయినను వారిపుడు యుద్ధ రంగమున మా యొదుట నిలిచియున్నారు.

2.7

కార్పణ్యదోషేపహతస్వభావः పుంచాచమి త్వాం ధర్మా సమ్మాధచేతాః ।
యచ్ఛేయః స్వాన్నిశ్చితం బ్రూహితస్నేషమ్యస్తే హం శాధి మాం త్వాం ప్రపన్నమ్
॥

అనువాదము

నాయందలి కార్పణ్యదోష కారణమున నేనిప్పుడు స్వధర్మ విషయమున మోహము
చెంది శాంతిని కోల్పోయితిని. ఇట్టి స్థితిలో ఏది నాకు మిక్కిలి హితకరమో
నిశ్చయముగా తెలుపమని నిన్ను నేను అదుగుచున్నాను. నేనిప్పుడు నీకు
శిష్యుడను మరియు శరణాగతుడను. దయచేసి నాకు ఉపదేశము కావింపుము.

2.8

న హి ప్రపశ్యమి మమాపనుద్యాత్ యచోకముచోషమిల్సియాణామ్ |
అవాప్య భూమావసపత్నమృద్ధం రాజ్యం సురాణామపి చాధిపత్యమ్ ||

అనువాదము

ఇంద్రియములను శోషింపజేయునటువంటి ఈ శోకమును తొలగించుకొను
మార్థమును నేను గాంచలేకున్నాను. దేవతల స్వర్ధాధిపత్యము వలె
సంపత్నమృద్ధమును మరియు శత్రురహితము అగు రాజ్యమును ధరిత్రిషై
సాధించినను ఈ శోకమును నేను తొలగించుకొనజూలను.

2.9

సంజయ ఉవాచ

ఏవముక్తావ హర్షికేశం గుడాకేశః పరాన్తపః ।
న యోత్స్వయ ఇతి గోవిష్టముక్తావ తూష్ణిం బభూవ హ ॥

అనువాదము

సంజయుడు పలికెను: శత్రువులను జయించు అర్థానుడు ఆ విధముగా పలికి,
శ్రీకృష్ణునితో : “గోవిందా! నేను యుద్ధము చేయను” అని తెలిపి హౌనము
వహించెను.

2.10

తమువాచ హర్షమీకేశః ప్రహసన్నివ భారత |
సేనయోరుభయోర్గైధ్యై విషీదన్తమిదం వచః ||

అనువాదము

ఈ భరతవంశీయడా! ఆ సమయమున నవ్యాచు శ్రీకలష్టుడు ఇరుసేనల నడుమ
దుఃఖమగుణైన అర్థానునితో ఇట్లనెను.

2.11

శ్రీభగవానువాచ

అశోచ్యానన్వశోచస్త్వం ప్రజ్ఞావాదాంశు భాషనే ।
గతాసూనగతాసూంశు నానుశోచన్ని పణ్ణితా� ॥

అనువాదము

దేవాదిదేవుడైన శ్రీకృష్ణభగవానుడు పలికెను: ప్రజ్ఞను గూడిన పలుకులను పలుకుచునే నీవు దుఃఖింపదగని విషయమును గూర్చి దుఃఖించుచున్నావు. జీవించియున్నవారిని గూర్చిగాని, మరణించిన వారిని గూర్చి గాని పండితులైనవారు శోకించరు.

2.12

న త్వేవాహం జూతు నాసం న త్వం నేమే జనాధిపా: |
న చైవ న భవిష్యామ: సర్వే వయమత: పరమ్ ||

అనువాదము

నేనుగాని, నీవు గాని, ఈ రాజులందరుగాని నిలిచియుండని సమయమేదియును లేదు. ఇక ముందు భవిష్యత్తు నందు మనమెవ్వరము ఉండకపోము.

2.13

దేహినోస్మిన్ యథా దేహో కొమారం యౌవనం జరా ।
తథా దేహాన్తరప్రాప్తిరస్తత న ముహ్యతి ॥

అనువాదము

దేహధారి నిరంతరముగా ఈ దేహము నందు బాల్యము నుండి యౌవనమును, యౌవనము నుండి వృద్ధాప్యమును క్రమముగా పొందుచుండునట్లు జీవాత్మక కూడ మరణసమయమున మరొక దేహమును పొందును. అట్టి మార్పుచే ధీరుడప్పుడును మోహము నొందడు.

2.14

మాత్రాస్పుర్ాస్తు కొన్నేయ శీతోష్ణసుఖుదుఃఖుదా: |
ఆగమపాయినో నిత్యాస్తాంస్తితిక్షస్వ భారత ||

అనువాదము

కుంతీపుత్రా! సుఖుదుఃఖుముల తాత్కాలికమైనట్టి రాకయు, కాలక్రమమున వాటి పోకయు శీతగ్రీష్మికాలముల రాకపోకల వంటివి. ఈ భారత వంశీయుడా! అవి ఇంద్రియానుభవముల వలన కలుగుచుండును. ఎల్లరును కలతనొందక వాటిని సహించుటను నేరుచోనవలెను.

2.15

యం హి న వ్యధయన్తే పురుషం పురుషర్భ |
సమదుఃఖసుఖం ధీరం సో మర్తత్వాయ కల్పతే ||

అనువాదము

పురుష శ్రేష్ఠదవైన ఉ అర్థనా! సుఖదుఃఖములచే కలతనొందక, ఆ రెండింటి యందును ధీరుడై నిలుచువాడు నిశ్చయముగ మోక్షమునకు అర్థదగును.

2.16

నాసతో విద్యతే భావో నాభావో విద్యతే సతః |
ఉభయోరపి దృష్టివాన్తస్తవయోస్తత్వదర్శిభిः ||

అనువాదము

అసత్తునకు(భోతిక దేహము) ఉనికి లేదనియు మరియు నిత్యమైనదానికి (ఆత్మ) మార్పులేదనియు సత్యద్రష్టులైనవారు నిశ్చయించి యున్నారు. ఈ రెండింటి తత్త్వమును బాగుగా పరిశీలించి వారీ విషయమును ధ్రువీకరించిరి.

2.17

అవినాశితు తదివ్యధి యేనసర్వమిదం తతమ్ ।
వినాశమవ్యయస్యాస్య నకశింత్ కర్తుమర్హతి ॥

అనువాదము

శరీర మందంతటను వ్యాపించియున్న ఆత్మ నాశనము లేనిదని నీవు తెలిసికొనుము. అట్టి అవినాశియైన ఆత్మను నశింపజేయుటకు ఎవ్వడును సమర్థుడు కాడు.

2.18

అన్తవన్ జమే దేహా నిత్యసోయకా: శరీరిణః ।
అనాశినో ప్రమేయస్య తస్మాత్ యుద్యస్వ భారత ॥

అనువాదము

నాశనము లేనట్టియు, అపారమైనట్టియు, శాశ్వత మైనట్టియు అగు జీవాత్మ
దేహము తప్పక నశించియే తీరును. కావున ఓ భరత వంశీయుడా! నీవు యుద్ధము
చేయము.

2.19

య ఏనం వేత్తి హన్తారం యశ్చైనం మన్యతే హతమ్ ।
ఉభో తో న విజానీతో నాయం హన్తి న హన్యతే ॥

అనువాదము

జీవుడు చంపువాడని తలచువాడు, చంపబడువాడని తలచువాడు ఇరువరును
అష్టానులే! ఏలయన ఆత్మ చంపదు మరియు చంపబడదు.

2.20

న జాయతే మ్రియతే వా కదాచిన్ నాయం భూత్యా భవితా వా న భూయః ।
అజో నిత్యః శాశ్వతో యం పురాణో న హన్యతే హన్యమానే శరీరే ॥

అనువాదము

ఆత్మకు ఎన్నడును జననము గాని, మరణము గాని లేదు. ఆత్మ జన్మింప లేదు,
జన్మింపదు, జన్మింపబోదు. అది జన్మ రహితము, నిత్యము, శాశ్వతము,
పురాతనము, దేహము చంపబడినను అట్టి ఆత్మ చంపబడదు.

2.21

వేదావినాశినం నిత్యం య ఏనమజమవ్యయమ్ |
కథం స పురుషః పార్ష్డ కం ఘూతయతి హన్తి కమ్ ||

అనువాదము

ఓ పార్ష్డా! ఆత్మ నాశనము లేనిదనియు, శాశ్వతమైనదనియు, పుట్టుక లేనిదనియు,
క్షయము లేనిదనియు తెలిసిన వ్యక్తి ఎవ్వరినేని ఎట్లు చంపును? లేదా ఎట్లు
చంపించును?

2.22

వాసాంసి జీర్ణాని యథా విషయ నవాని గృహ్ణతి నరోపరాణి ।
తథా శరీరాణి విషయ జీర్ణాన్యన్యని సంయుతి నవాని దేహి ॥

అనువాదము

మానవుడు జీర్ణవర్షములను విడిచి నూతన వర్షములను ధరించునట్లు, ఆత్మ
జీర్ణమైన దేహములను విడిచి నూతన దేహములను గ్రహించుచున్నది.

2.23

నైనం చిన్నన్ని శస్త్రాణి నైనం దహతి పావకః ।
న చైనం క్లేదయన్మాయః న శోషయతి మారుతः ॥

అనువాదము

ఆత్మ ఎట్టి ఆయుధముల చేతను ముక్కలుగా ఖండింపబడదు. అగ్నిచే దహింపబడదు. నీటిచే తడుపబడదు. వాయువుచే ఎండింపబడదు.

2.24

అచ్చేద్య యమదాహ్యా యమక్షేద్య శోష్య ఏవ చ ।
నిత్యః సర్వగతః స్తాణురచలో యం సనాతనః ॥

అనువాదము

జీవాత్మ చేదించుటకు వీలులేనిది. నీటిలో కరిగించుటకు వీలులేనిది. దానిని దహించుట గాని ఎండించుట గాని శక్యము కాదు. అది నిత్యము, సర్వ వ్యాపకము, మార్పురహితము, అచలమును, సనాతనమును అయియున్నది.

2.25

అవ్యక్తో యమచిన్సో యమవికార్యో యముచ్యతే।
తస్మాదేవం విదిత్తైవనం నానుశోచితుమర్హసి ॥

అనువాదము

ఆత్మ అవ్యక్తము, అచింత్యము, మార్పు రహితమని చెప్పబడినది. ఈ విషయమును తెలిసికొనిన పిమ్మట దేహమును గూర్చినీవు చింతింపరాదు.

2.26

అథ చైనం నిత్యజాతం నిత్యం వా మన్యసే మరుతమ్ ।
తథాపి త్వం మహాబాహౌ నైనం శోచితుమర్దని ॥

అనువాదము

ఓ మహాబాహౌ! ఒకవేళ నీవీ ఆత్మ(లేక జీవలక్షణములు) ఎల్లపుగడు జనించుచు,
మరణించునని భావించినను దుఃఖించుటకు ఎట్టి కారణము లేదు.

2.27

జూతస్య హి ద్రువో మల్తుయిర్షవం జన్మమల్తస్య చ ।
తస్కాదపరిహార్యే ర్యైన తవం శోచితుమర్హని ॥

అనువాదము

పుట్టినవానికి మరణము తప్పదు మరియు మరణము పిదప జన్మము తప్పదు.
అందుచే పరిహారించుటకు వీలుతేని నీ విధుయక్త ధర్మ నిర్వహణము నందు నీవు
దుఃఖింపరాదు.

2.28

అవ్యక్తాదీని భూతాని వ్యక్తమధ్యాని భారత |
అవ్యక్తనిధనానేవ తత్త కా పరిదేవనా ||

అనువాదము

సృజింపబడిన జీవులందరును ఆదిలో అవ్యక్తములై మధ్యలో
వ్యక్తములగుచున్నవి. నశించిన పిమ్మట తిరిగి అవ్యక్తములగును. అట్టియెడ
దుఃఖించుటకు కారణమేమి కలదు?

2.29

ఆశ్వర్యవత్ పశ్యతి కశ్చిదేనమ్ ఆశ్వర్యవద్ వదతి తథైవ చాన్యః ।
ఆశ్వర్యవచైనమన్యః ప్రుణోతి ప్రుత్యాపేయం వేద న చైవ కశ్చిత్ ॥

అనువాదము

కొందరు ఆత్మను అదుష్టతమైన దానిగా గాంచుదురు. కొందరు దానిని అదుష్టతమైన దానిగా వర్ణింతురు. మరికొందరు దానిని అదుష్టతమైనదిగా విందురు. ఇంకొందరు వినిన పిమ్మటను దానిని గూర్చి ఏమాత్రము గ్రహింపకుందురు.

2.30

దేహా నిత్యమవద్యో యం దేహే సర్వస్య భారత |
తస్మాత్ సర్వాణి భూతాని న త్వం శోచితుమర్హసి ||

అనువాదము

ఓ భరతవంశీయుడా! దేహమందు వసించు దేహా ఎన్నడును చంపబడదు. కావున ఏ జీవిని గూర్చియు నీవు దుఃఖింపనవసరము లేదు.

2.31

స్వధర్మపి చావేక్షణ న వికమింతుమర్దసి ।
ధర్మాయైద్భి యుద్ధాచేష్యో న్యత్క్షత్రియస్య న విద్యతే ॥

అనువాదము

క్షత్రియనిగా నీ స్వధర్మము ననుసరించి ధర్మానుగుణమైన యుద్ధము చేయుటకంటెను మేలైనది మరియుకటి తేదని నీవు గ్రహింపవలెను. అందుచే నీవీ విషయమున సంశయింపనవసరము లేదు.

2.32

యదృచ్ఛయా చోపపన్నం స్వర్ధద్వారమపావుతమ్ ।
సుఖీనః క్షత్రియః పార్థ లభనే యుద్ధమీదృశమ్ ॥

అనువాదము

ఓ పార్థ! స్వర్ధద్వారములను తెరుచునటువంటి యుద్ధావకాశమును కోరకనే అప్రయత్నముగా పొందునటువంటి క్షత్రియులు సౌఖ్యవంతులు.

2.33

అథ చేత్త్వమిమం ధర్మయం సంగ్రామం న కరిష్యాసి ।
తతః స్వధర్మకీర్తిం చ హిత్వా పాపమవాప్యాసి ॥

అనువాదము

ఒకవేళ నీవు నీ స్వధర్మమైన యుద్ధమును నిర్వహింపనిచో స్వధర్మమును నిర్లక్ష్యపరచినందులకు నిశ్చయముగా పాపము నొందుటయే కాక, యోధుడుగా నీ కీర్తిని కూడా నీవు కోలోపుదువు.

2.34

అకీర్తిం చాపి భూతాని కథయిష్యన్తి తే వ్యయామ్ |
సంభావితస్య చాకీర్తిర్మాదతిరిచ్యతే ||

అనువాదము

జనులు నీ అపకీర్తిని ఎల్లప్పుడు చెప్పుకొందురు. గౌరవము గలవానికి అపకీర్తి యనునది మరణము కంటెను దారుణమైనది.

2.35

భయాదణాదుపరతం మంస్యానే త్వాం మహరథా� ।
యేషాం చ త్వాం బహుమతో భూత్వాయిస్యాసి లాఘువమ్ ||

అనువాదము

నీపేరు ప్రతిష్టల యొడ గోప్ప గౌరవమును కలిగియున్న సేనానాయకులు భయము
చేతనే యుద్ధరంగమును నీవు వీడితివని భావించి నిన్ను చులకన చేయుదురు.

2.36

అవాచ్యోవాదాంశు బహున్ వదిష్యైన్ తవాహీతాః ।
నిష్టస్తవ సామర్థ్యం తతో దుఃఖతరం ను కిమ్ ॥

అనువాదము

నీ శత్రువులు నిన్ను పలు నిర్ణయ వాక్యములతో వర్ణించుచు నీ సామర్థ్యమును నిందింతురు. ఇంతకంటెను నీకు దుఃఖతరమైనది మరేమీ గలదు?

2.37

ಅಪಾತ್ ವಾ ಪ್ರಾಪ್ಯಸಿ ಸ್ವರ್ಥಂ ಜಿತ್ಯಾ ನಾ ಭೋಕ್ತ್ವಾನೇ ಮಹೀಮ್ |
ತಸ್ಮಾದುತ್ತಿಷ್ಠ ಕಾನ್ತೇಯ ಯುದ್ಧಾಯ ಕರ್ತ ನಿಷ್ಣಯಃ ||

ಅನುವಾದಮ್

ಓ ಕಾನ್ತೇಯ! ನೀವು ಯುದ್ಧರಂಗಮುನ ಚಂಪಬಡಿ ಸ್ವರ್ಥಮುನು ಪೊಂದುಟಯೋ ಲೆಕ ಯುದ್ಧಮುನು ಜಯಿಂಚಿ ರಾಜ್ಯಮುನು ಅನುಭವಿಂಚುಟಯೋ ಜರುಗಗಲದು. ಕಾವುನ ಕರ್ತ ನಿಷ್ಣಯುದ್ವೈ ನಿಲಿಂಬಿ ಯುದ್ಧಮು ಚೇಯುಮು.

2.38

సుఖదుఃఖే సమే కృత్యా లాభాలాభో జయజయో ।
తతో యుద్ధాయ యుజ్యస్వ నైనం పాపమవాప్యసి ॥

ఆనువాదము

సుఖదుఃఖములను గాని, లాభనష్టములను గాని, జయపజయములను గాని లెక్కింపక యుద్ధము కొరకే నీవు యుద్ధము చేయము. అట్లు చేయుటచే నీకెపువుడును పాపము కలుగదు.

2.39

ఎపో తే భిహితూ సాంఖ్యే బుద్ధిరోగే త్విమం శలు |
బుద్ధాయై యుక్తో యయా పార్శ్వ కర్కుబంధం ప్రపంచస్యనీ ||

అనువాదము

ఇంతవరకు నేను సాంఖ్యము ననుసరించి ఈ ఆత్మజ్ఞానమును నీకు వివరించితిని. ఇప్పుడు దానిని పులాపేక్ష లేనటువంటి కర్కురూపమున వివరించేదను వినుము. ఈ పృథుకుమారా! నీవు అట్టి జ్ఞానముననుసరించి వర్తించినచో కర్కుబంధమునుండి విముక్తుడవు కాగలవు.

2.40

నేహభిక్రమనాశో స్తి ప్రత్యవాయో న విద్యతే ।
స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే మహాతో భయాత్ ||

అనువాదము

ఈ ప్రయత్నమునందు నష్టము గాని, హని గాని లేదు. ఈ మార్గమున స్వల్పపురోగతియు మహాత్రరమైన భయము నుండి మానవుని రక్షించును.

2.41

వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిరేకేహ కురునష్టన |
బహుశాఖా హ్యానన్తాశ్చ బుద్ధయో/వ్యవసాయినామ్ ||

అనువాదము

ఈ మార్గమునందున్నవారు స్థిరమైన బుద్ధితో ఒకేలక్ష్మీమును కలిగియుందురు. ఓ కురునందనా! స్థిరనిశ్చయము తేనివారి బుద్ధి అనేక విధములుగా నుండును.

2.42- 43

యామిమాం పుష్టితాం వాచం ప్రవదన్యవిపశిష్టः ।
వేదవాదరతాః పార్థ నాన్యదస్తీతి వాదినః ॥

కామాత్మానః స్వర్ణపరా జన్మకర్మఫలప్రదామ్ ।
క్రియావిశేషబహుళాం భోగ్రేశవర్యగతిం ప్రతి ॥

అనువాదము

అల్పజ్ఞులు స్వర్ణలోక ప్రాప్తి, ఉత్తమ జన్మము, అధికారము వంటివాసిని పొందుటకై వివిధములైన కామ్యకర్మలను ఉపదేశించు వేదములందలి మృదుమధురమైన వాక్యులచే ఆకర్షింపబడుదురు. ఇంద్రియ తలపైని మరియు సంపన్నమైన జీవితమును కోరువారగుటచే అట్టివారు దానికి మించినది మరొకటి లేదని చెప్పుదురు.

2.44

భోగ్రేశవర్యప్రస్తానాం తయాపహృతచేతసామ్ |
వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధి: సమాధౌ న విధీయతే ||

అనువాదము

భోగానుభవము నందును, లోకిక సంపదలందును మిక్కిలి ఆసక్తులై, వానిచే మోహపరావశులగు వారి మనస్సుని నందు భగవానుని భక్తియుక్త సేవ కొరకు స్నిరఘైన నిశ్చయము కలుగదు.

2.45

త్రైగుణ్యవిషయ వేదా నిస్నేగుణోయ భవార్థన |
నిర్దవ్వోవ నిత్యసత్వసో నిర్మోగక్షేమ ఆత్మవాన్ ||

అనువాదము

వేదముల ప్రదానముగా త్రైగుణములకు సంబంధించిన విషయములను గూర్చి చరిచించును. ఓ అర్థనా! నీవు ఈ త్రైగుణములకు అతీతుడవు కమ్ము. సుఖుదుఃఖాది ద్వారంద్వాముల నుండియు మరియు యోగాక్షేమములనెడి చింతలనుండియు విడివడినవాడివై ఆత్మనిష్ఠుడవు కమ్ము!

2.46

యానర్ద ఉదపానే సర్వత: సంపుతోదకే ।
తావాన్ సర్వేము వేదేము బ్రహ్మణస్య విజూనత: ||

ఆనువాదము

చిన్న నూతివలన కలుగు ప్రయోజనములన్నియును శీఫ్రుమే పెద్ద జలాశయము నందలి జలముచే సిద్ధించినట్లు వేదముల సమస్త ప్రయోజనములు వాని అంతరాద్ధమును గ్రహించిన వానికి సిద్ధించుచున్నవి.

2.47

కర్మణ్యవాదికారస్త మా ఫలేషు కదాచన |
మా కర్మఫలపేతుర్మార్గ తే సజ్జో/స్వకర్మణి ||

అనువాదము

విధ్యక్త ధర్మమును నిర్వార్తించుటయందే నీకు అధికారము కలదు గాని కర్మఫలమునందు కాదు. నీ కర్మ ఫలములకు నీవే కారణమని ఎన్నడును భావింపకుము. అలాగుననే విధ్యక్త ధర్మమును వీడుటయందు ఆసక్తుడవు కాకుము.

2.48

యోగస్తః కురు కర్మాణి సజ్జం త్వక్త్వా ధనంజయ |
సిద్ధ్యసిద్ధీః సమో భూత్వా సమత్వం యోగ ఉచ్యతే ||

అనువాదము

ఓ ధనంజయ! జయపజయము లందు ఆసక్తిని విడునాడి సమభావముతో నీ విధ్వక్త ధర్మమును నిర్వహింపుము. అట్టి సమభావమే యోగమనబడును.

2.49

దూరేణ హ్యవరం కర్కు బుద్ధియోగార్థనంజయ |
బుద్ధో శరణమనివచ్చ కల్పణా: ఫలహేతవ: ||

అనువాదము

ఓ ధనంజయ! భక్తియుక్త సేవచే హీనకర్కుల నన్నింటిని దూరము చేసి ఆ భావనలోనే భగవానుని శరణు వేడుము. కర్కుఫలములను అనుభవింప గోరువారు లోభులు.

2.50

బుద్ధియక్తో జహాతీహ ఉభే సుకృతదుష్టులతే ।
తస్మాద్వీగాయ యజ్ఞస్వ యోగ: కర్మసు కౌశలమ్ ||

అనువాదము

భక్తియక్త సేవయందు నియుక్తుడైనవాడు ఈ జన్మమునందే సుకృత దుష్టులత
ఫలములనుండి విముక్తుడగును. అందుచే సర్వకర్మల యందలి
నేరుపయైనటువంటి ఆ యోగము కొరకు యత్నింపుము.

2.51

కర్మజం బుద్ధియుక్తా హి ఫలం త్వక్తావ మనీషిణః ।
జన్మబస్తవినిర్మకాః పదం గచ్ఛయేన్యనామయమ్ ॥

అనువాదము

ఆ విధముగా భక్తియుక్తసేవ యందు నియుక్తులై మునులు లేక భక్తులు ఈ భోతిక జగత్తు నందు కర్మఫలముల నుండి తమను విముక్తులను కావించుకొందురు. ఈ విధముగా వారు జననమరణ చక్రము నుండి విడివడి (భగవద్గామమును తిరిగి చేరుట దావరా) దుఃఖరహితమైన స్థితిని పొందుదురు.

2.52

యదా తే మోహకలిలం బుద్ధిరవ్యాతితరిష్యతి ।
తదా గన్మాసి నిర్వేదం శ్రోతవ్యస్య ప్రశ్నతస్య చ ॥

అనువాదము

ఎప్పుడు నీ బుద్ధి మొహమను దట్టమైన అరణ్యమును దాటునో ఆప్పుడు నీవు
వినిన దాని యొడ మరియు వినవలసిన దాని యొడ విరక్తిని కలిగిన వాడవగుదువు.

2.53

శ్రుతివిప్రతిపన్నా తే యదా స్తాస్యతి నిశ్చలా ।
సమాధావచలా బుధీస్తదా యోగమవాప్నయసి ॥

అనువాదము

ఎప్పుడు నీ బుధి వేదములందలి మృదుమధురమైన వాక్యాలచే కలతనొందక
ఆత్మానుభూతి యనెడి సమాధియందు స్థితమగునో అప్పుడు నీవు దివ్య
చైతన్యమును పొందగలుగుదువు.

2.54

అర్థన ఉవాచ

శ్మితప్రజ్ఞస్య కా భాషా సమాధిష్టస్య కేశవ
శ్మితధీః కిం ప్రభాషేత కిమాసీత ప్రజేత కిం ॥

అనువాదము

అర్థనుడు పలికెను : ఓ కలిష్టా! సమాధి మగ్నమైన చైతన్యము గలవాని లక్షణములెట్టివి? అతడు ఎట్లు భాషించును, అతని భాష ఎట్టిది? అతడెట్లు కూర్చుండును మరియు ఎట్లు నడుచును?

2.55

శ్రీభగవానువాచ

ప్రజహతి యదా కామాన్ సర్వాన్ పార్థ మనోగతాన్ ।
ఆత్మనేయవాత్మనా తుష్టః స్నేతప్రజ్ఞస్తదీచ్యతే ॥

అనువాదము

దేవాదిదేవుడు పలికెను : ఈ పార్థా! మనోకల్పితములైన ఇంద్రియతలప్రిని కలిగించు సర్వవిధములైన కోరికలను మానవుడెప్పుడు త్యజించునో మరియు ఆ విధముగా పుట్టిపడిన మనసును ఎప్పుడు ఆత్మయందు తలప్రినొందునో అప్పుడతడు స్నేతప్రజ్ఞుడని చెప్పబడును?

2.56

దుఃఖేష్వనుద్వగ్నమనాः సుఖేషు విగతస్పులహః ।
వీతరాగభ్యమ్కోధః శ్మైతధీర్మనిరుచ్యతే ॥

అనువాదము

త్రివిధ తాపములందును కలతనొందని మనస్సును గలవాడును, సుఖము కలిగినప్పుడు ఉప్పాంగనివాడును, ఆశక్తి, భ్యము, క్రోధముల నుండి విడివడినవాడును అగు మానవుడు శ్మైరమైన మనస్సును గల ముని యని చెప్పబడును.

2.57

య: సర్వత్రానభిస్నేహస్తత్తత్రాప్య శుభాశుభమ్ ।
నాభినష్టతి న ద్వేషితస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా ॥

అనువాదము

ఈ భౌతిక జగత్తునందు ప్రాప్తించిన మంచి, చెడులను ప్రశంసించుట గాని,
ద్వేషించుట గాని చేయక వాటిచే ప్రభావితుడు కానివాడు సంపూర్ణ జ్ఞానము
నందు సుష్టిరుడై యుండును.

2.58

యదా సంహరతే చాయం కూర్చు/జ్ఞానీవ సర్వశః ।
ఇస్తియాణీస్తియార్థేభ్యస్తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా ॥

అనువాదము

తాబేలు తన అవయవములను లోనికి ముడుచుకొనునట్లు, ఇంద్రియర్థములనుండి తన ఇంద్రియములను మరలించువాడు సంపూర్ణజ్ఞానము నందు సుష్ఠీరముగా నున్నవాడగును.

2.59

విషయ వినివర్తనే నిరాపారస్య దేహినః ।
రసవర్ణం రసో/ప్యస్య పరం దృష్టావ్ నివర్తతే ॥

అనువాదము

బద్ధజీవుడు ఇంద్రియభోగముల నుండి నిగ్రహించబడినను ఇంద్రియార్థముల పట్ల రుచి అశ్చే నిలిచియుండును. కానీ ఆత్మన్నాతమైన కలష చైతన్యమను రసాన్సార్వదన పిమ్మట అతనికి ఇంద్రియార్థముల పట్ల రుచి కూడ నశించును.

2.60

యతతో హ్యాపి కొన్నేయ పురుషస్య విపశ్చితః ।
జంద్రియణి ప్రమాధీని హరన్ని ప్రసభం మనః ॥

అనువాదము

ఓ అర్థునా! జంద్రియములు బలవంతములును మరియు దృఢములును అయియున్నవి. వానిని నిగ్రహించుటకు గాఢముగా యత్నించు యుక్తాయుక్త జ్ఞానము గల పండితుని యొక్క మనస్సును కూడ అవి బలవంతముగా హరించి వేయుచున్నవి.

2.61

తాని సర్వాణి సంయమ్య యుక్త ఆసీత మత్వరః ।
వశే హి యసే యై నై యాణి తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా ॥

అనువాదము

తన ఇంద్రియములను నిగ్రహించి వానిని పూర్తిగా తన వశము నందుంచుకొని
బుద్ధిని నాయందే స్థిరముగా లగ్నము చేయువాడు స్థితప్రజ్ఞాడనబడును.

2.62

ధ్యాయతో విషయన్ పుంస: సంజ్ఞస్తేష్టాపజ్ఞాయతే ।
సంజ్ఞాతసంజ్ఞాయతే కామ: కామాత్రోగ్రథో/భీజ్ఞాయతే ॥

అనువాదము

ఇంద్రియార్థములను గూర్చి ధ్యానించునపుడు వాని యొద మానవునికి ఆసక్తి కలుగును. అట్టి ఆసక్తి నుండి కామము జనించును. కామము నుండి క్రోధము ఉద్ఘవించును.

2.63

క్రోధాదృవతి సమ్మాహః సమ్మాహత్ స్నేలతివిభ్రమః ।
స్నేలతిభ్రంశాద్ బుద్ధినాశో బుద్ధినాశాత్ప్రణశ్యతి ॥

అనువాదము

క్రోధము వలన అధిక మోహము కలుగును. అధికమైన మోహము వలన స్నేలతి భ్రాంతికి గురియగును. స్నేలతి భ్రాంతిచే బుద్ధి నశించును. బుద్ధి నశించినపుడు మానవుడు తిరిగి సంసారసాగరమున పడిపోవును.

2.64

రాగదేవషముకైస్తు విషయానిన్నియైశ్చరన్ |
ఆత్మవశ్యైరివధేయత్థా ప్రసాదమధిగచ్ఛతి ||

అనువాదము

కాని సమస్త రాగదేవషముల నుండి విముక్తి నొందినవాడును మరియు నియమ
నిబంధనలనుసరించి వర్తించుట ద్వారా ఇంద్రియములను నిగ్రహింప
గలిగినవాడును అగు మానవుడు భగవానుని సంపూర్ణ కలపను పొందగలుగును.

2.65

ప్రసాదే సర్వదుఃఖానాం హనిరసోపజ్ఞాయతే ।
ప్రసన్నచేతనో హ్యశు బుద్ధి: పర్యవతిష్ఠతే ॥

అనువాదము

ఈ విధముగా కలష్టచైతన్యము నందు సంతుష్టి చెందినవానికి భూతిక జీవితమునకు సంబంధించిన త్రివిధ తాపములు కలుగవు. అట్టి సంతుష్టితో కూడిన చైతన్యము కలిగిన మానవుని బుద్ధి శీఫ్ముమే సుస్థిరమగును.

2.66

నాస్తి బుద్ధిరయుక్తస్య న చాయుక్తస్య భావనా ।
న చాభావయతः శాస్త్రిరశాస్త్రస్య కుతः సుఖమ్ ॥

అనువాదము

భగవానునితో సంబంధమును పొందనివాడు (కలప్షచైతన్యము లేనివానికి) విషద్ద
బుద్ధిని గాని, స్మిరమైన మనసును గాని కలిగి యుండజాలడు. అవి లేనిదే శాంతిని
పొందుటకు అవకాశము లేదు. ఇక శాంతి లేనిదే సుఖమెట్లు కలుగును?

2.67

ఇస్తియణం హి చరతాం యన్ననో/నువిధీయతే ।
తదస్య హరతి ప్రజ్ఞాం వాయురావమివామ్భసి ॥

అనువాదము

బలమైన వాయువుచే నీటియందలి నావ త్రోసివేయబడినట్లు, మనస్సును
దానియందు లగ్గుమైనపుపుడు చంచలమైన ఏ ఒక్క ఇంద్రియమైనను మానవుని
బుద్ధిని హరింపగలదు.

2.68

తస్మాద్ యస్య మహాబాహౌ నిగల్పీతాని సరవః ।
ఇణ్ణియాణీణీయార్థేభ్యస్తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠాతా ॥

అనువాదము

అందుచే, ఈ మహాబాహౌ! ఎవ్వని ఇంద్రియములు వాని ఇంద్రియర్థముల నుండి నిగ్రహింపబడి యుండునో అతడు నిశ్చయముగా స్థితప్రజ్ఞడగును.

2.69

యా నిశా సర్వభూతానాం తస్యాం జూగర్తి సంయుమీ ।
యస్యాం జూగ్రతి భూతాని సా నిశా పశ్యతో మునే : ||

అనువాదము

సర్వజీవులకు ఏది రాత్రియో అదియే ఆత్మనిగ్రహము కలవానికి మేలోనియుండు సమయము. సర్వజీవులు మేలోనియుండు సమయము అంతర్గతానుధైన మనికి రాత్రి సమయము.

2.70

ಅಪೂರ್ವಮಾಣಮಚಲಪ್ರತಿಷ್ಟಂ ಸಮುದ್ರಮಾಪಃ ಪವಿಶನ್ತಿ ಯದ್ವಾತ್ |
ತದ್ವಾತ್ಸಾಕ್ಷಮಾ ಯಂ ಪ್ರಪಿಶನ್ತಿ ಸರ್ವ ಸ ಶಾಸ್ತಿಮಾಬೋತಿ ನ ಕಾಮಕಾರೀ ||

ಅನುವಾದಮು

ನದುಲು ಸರ್ವದಾ ನೀಟಿನಿ ಪೂರಿಂಚುಮನ್ನನು ನಿಷ್ಣಲಮುಗಾ ನುಂಡು ಸಮುದ್ರಮು ವಲೆ
ತನಯಂದು ಕೋರಿಕಲು ನಿರಂತರಮು ಪ್ರವೇಶಿಂಚುಮನ್ನನು ಆ ಪ್ರವಾಹಾಮುಚೇ ಕಲತ
ನೊಂದನಿ ಮಾನವುದೇ ಶಾಂತಿನಿ ಪೊಂದಗಲುಗುನು. ಕೋರಿಕಲನು ತಲ್ಪಿಂದಿಂಪ
ಯತ್ತಿಂಚು ಹಾರೆಲ್ಲಪುಂಡುನು ಅಟ್ಟಿ ಶಾಂತಿನಿ ಪೊಂದಜಾಲರು.

2.71

విహయ కామాన్ య: సర్వాన్ పుమాంశ్చరతి నిస్పాలహః ।
నిర్గమో నిరహంకార: స శాస్త్రిమధిగచ్ఛతి ॥

అనువాదము

ఇంద్రియ భోగానుభవ కోరికలన్నింటిని త్యజించి నిష్టామునిగా
జీవించువాడును, ఇంద్రియ మమకారము మరియు అహంకారములను
విడిచిపెట్టిన వాడు మాత్రమే నిజమైన శాంతిని పొందగలుగును.

2.72

ఏషా బ్రహ్మో స్థితి: పార్దు నైనాం ప్రాప్త విముహ్యతి ।
స్థితావస్థామస్తకాలే/పి బ్రహ్మానిరావణమృచ్చతి ||

అనువాదము

ఇదియే ఆధ్యాత్మికమును, దివ్యమును అయిన జీవనవిధానము. దీనిని పొందిన పిమ్మట మానవుడు కలత నోందడు. మరణసమయమునందును అతడట్లు స్థితుడైనచో భగవద్రాజ్యమున ప్రవేశింపగలుగును.

పారే కృష్ణ